

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés a szociológiába

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Bevezetés a szociológiába				A tantárgy kódja		HLM2107			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Kiss Dénes								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Kiss Dénes								
2.4. Tanulmányi év		1	2.5. Félév		1	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa		Kiegészítő

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					10
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszáma					42
3.8. A félév összóraszáma					98
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi		
4.2. Kompetenciabeli		

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Internetkapcsolattal és videó projektorral felszerelt terem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	-

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- A szociológiai szemléletmód alakítása - Alapvető társadalmi folyamatok sajátosságainak a vázolása - Alapismertetek kialakítása alapvető szociológiai témák kapcsán - Alapismeretek alkalmazás a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek értelmezésében	
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Szociálpolitika és rendszeres társadalomismeret közötti kapcsolódások felismerése - Főbb statisztikai adatforrások általánosabb (fogalmi és elméleti) összefüggései értelmezésének a kialakítása - A társadalomkutatás néhány alapvető deontológiai vonatkozásainak a felismerése - A kritikai gondolkodás fejlesztése - A köztudat és a tudományos eszmefuttatás közötti különbségek tudatosítása. - Alapvető összehasonlító elemzői készségek kialakítása.	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az előadássorozat célkitűzéseinek általános bemutatása, az előadás menetének, illetve a számonkérés formájának és tartalmának a tisztázása. A szociológia kialakulásának társadalmi kontextusa.	előadás, magyarázat, beszélgetés,	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
2. A szociológia tárgya, módszere és alapvető szemlélete.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
3. A kultúra fogalma és dimenziói. Kulturális pluralizmus és etnocentrizmus.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
4. A kulturális változás. Modernizáció és globalizáció.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
5. Szocializáció. Primer és szekundér szocializáció. Reszocializáció.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés

Szocializációs közegek.		
6. Társadalmi ellenőrzés és deviancia.	előadás, magyarázat, beszélgetés, filmvetítés	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
7. A társadalom mikroszerkezete: státusz és szerep. Csoportok, szervezetek, hálózatok.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
8. Társadalmi rétegződés. Osztályszerkezet és rétegszerkezet.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
9. Társadalmi mobilitás.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
10. Szegénység és társadalmi marginalitás	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
11. Interetnikus kapcsolatok, etnicitás és társadalomszerkezet. A roma etnikum társadalmi helyzete Romániában.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
12. A gazdaságszociológiai alapjai.	előadás, magyarázat, beszélgetés, csoportmunka	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
13. A vallásszociológia alapfogalmai	előadás, magyarázat, beszélgetés,	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés, szemléltetés
14. Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés,	az elméleti tételezések kifejtése, heurisztikus beszélgetés,

Könyvészet

Andorka Rudolf (2006) *Bevezetés a szociológiába*. Osiris Kiadó, Budapest.

Babbie, E. (1999) *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó, Budapest.

Boudon, Raymond et al. (1998) *Szociológiai lexikon*. Corvina, Budapest.

Bourdieu, P. (1997) Anyagi tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk.) (1997) *A társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum, Bp. 1997

Davis, K. – Moore, W. E. (1997) A rétegződés néhány elve. In: Angelusz R. (szerk.) (1997) *A társadalmi rétegződés komponensei*, Új Mandátum, Bp.

Giddens, Anthony (2003) *Szociológia* Osiris Kiadó, Budapest.

Henslin, James et al. (2015) *Sociology. A down-to-earth approach*. Pearson Higher Education AU.

Ladányi J. – Szelényi I. (2004) A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Budapest, 14-28.o.

Macionis, J. John (2008) *Sociology*. Pearson Prentice Hall.

Mead, G. H (1973) Szerep-játék, szabályozó-játék és az általános másik. In Mead G. H. (1973) *A pszichikum, az én és a társadalom*. Gondolat, Budapest, 195–209. o.

Némédi Dénes (1999) Auguste Comte: A szociológia megalapítója? In: Felkai Gábor et al. (1999) *A szociológia kialakulása*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 224–250.o.

Réger Zita – Hátrányos helyzet és nyelvi szocializáció: hazai vizsgálat az anya–gyermek kommunikáció és a társadalmi helyzet összefüggéseiről (104-119 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*. Akadémiai Kiadó, 1990

Roth Endre (2004) *Szociológia és társadalom*. Scientia Kiadó, Kolozsvár.

Somali Péter (1997) *Szocializáció*. Corvina, Budapest.

Somlai Péter (1999) A szociológia születése a tizenkilencedik században. In: Felkai et al (1999) *A szociológia kialakulása*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 13–21.o.

Stewart, Michael (1994) Romanesz. „A cigány módon élni”. In: Stewart, M. (1994) *Daltestvérek: az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon*. MTA SZI, Bp.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Mi a szociológia? Beszélgetés a szociológiáról, a szociológia hasznáról, kapcsolatáról más társadalomtudományokkal.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A szociológia mint tudomány. Hipotézis-	Heurisztikus beszélgetés,	

alkotás, kutatás-tervezés a társadalomtudományokban.	kiscsoportos tevékenység	
A kultúra biológiai gyökerei. Ösztön és tanult viselkedés.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Kulturális heterogenitás a modern társadalmakban. Szubkultúrák, ellenkultúrák, réteggkultúrák, kulturális hierarchiák.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Kulturális változás. A nemi szerepek hosszú távú átalakulása	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Kulturális változás. Modernizáció a tradicionális társadalmakban.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Nyelvi szocializáció és a társadalmi egyenlőtlenségek átöröklése.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A deviancia elméleteinek alkalmazása	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Társadalmi rétegződés és Bourdieu tőke-fogalma. Anyagi tőke, kulturális tőke és társadalmi tőke.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A társadalmi mobilitás csatornáinak történeti változásai.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
A társadalmi mobilitás és az elit. Gazdasági elit Romániában.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Társadalmi marginalitás Kelet-Európában és Romániában.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Faj, nemzet, etnicitás.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	
Vallás, vallásosság, vallási szervezetek és a vallási mező folyamatai Romániában.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos tevékenység	

Könyvészet

Bourdieu, P. (1997) Anyagi tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk.) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum, Bp. 1997

Davis, K. – Moore, W. E. (1997) A rétegződés néhány elve. In: Angelusz R. (szerk.) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei, Új Mandátum, Bp.

Csányi Vilmos (2010) Az agresszió. In: Csányi V. (2010) Van ott valaki? Typotex, Bp. 122-139.o.

Fosztó László (2007) A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösdzizmusra tért romák kapcsán1. Erdélyi Társadalom, 2007/1

Gál Katalin, Ruszuj Emese (2008) "Gazdagjaink?" Elemzési kísérlet a romániai gazdasági elit profiljáról. WEB Szociológiai Folyóirat 2008/1.

Giddens A. (2000) A társadalom és a bűnözés: szociológiai elméletek. (145-152.o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp

Hadas Miklós (2016) A vulkán megszelídítése. Adalékok a nyugati férfibeállítódások hosszú távú átalakulásának vizsgálatához. Erdélyi Társadalom 2016/1

Hollósi Marida – Bognár Lajos (2000) Változás a mai világban. In: Hollósi M. (2000) Bevezetés a kulturális antropológiába. ELTE BTK, Budapest.

Ladányi J. – Szelényi I. (2004) A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Budapest, 14-28.o.

Marger, M. N. (1991) – Brazil. In: Marger, M. (1991) Race and ethnic relations. American and Global Perspectives. Wadsworth Publishing Company.

Péter László (2003) Elszegényedés és szegregáció egy ipari kisvárosban. In: WEB Szociológiai folyóirat, 2003 Május (11. szám)

Réger Zita (1990) Bernstein nézetei a nyelvi hátrány eredetéről. In: Réger Zita (1990) Utak a nyelvhez. Nyelvi

szocializáció – nyelvi hátrány. Akadémiai Kiadó, Budapest, 91–104 o.

Sorokin P. (1997) A vertikális mobilitás csatornáit. In: Robert Péter (szerk.) (1997) A társadalmi mobilitás. Hagyományos és új megközelítések. Új Mandátum, Bp.

Sólyom Andrea (2007) Ifjúsági szubkultúrák és csoportfolyamatok Székelyudvarhelyen. In: Jakab A. Zs. (szerk.) Csoportok és kultúrák. Tanulmányok a szubkultúrákról. KJNT, Kolozsvár

Opcionális könyvészet:

Giddens, A. (2000) Rétegződés és osztályszerkezet (221-244. o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris, Bp.

Henslin, James (2003) Social Movements. (648-660 o.) In: Henslin, James (2003) Sociology. A down-to-earth approach.

Stewart, Michael (1994) Romanesz. „A cigány módon élni”. In: Stewart, M. (1994) Daltestvérek: az oláh cigány identitás és közösség továbbélése a szocialista Magyarországon. MTA SZI, Bp.

Réger Zita – Hátrányos helyzet és nyelvi szocializáció: hazai vizsgálat az anya–gyermek kommunikáció és a társadalmi helyzet összefüggéseiről (104-119 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány*. Akadémiai Kiadó, 1990

Zanden J.W. (1990) Socialization across the Life Course. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

Zanden, J. W. (1990) Culture. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology.

Zanden, J.W. (1990) Social structure. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom és feldolgozási módszerek összhangban vannak a tantárgy hazai és külföldi egyetemeken történő oktatásával. Emellett a tananyag összeállításakor kiemelt figyelmet fordítottunk olyan társadalomismereti szempontokra, amelyek segítik Románia és a közép-kelet-európai régió jobb megértését. Fontosnak tartottuk továbbá, hogy a szakmai tudás ne csak tudományosan naprakész, hanem gyakorlati szempontból is hasznos legyen, elősegítve ezzel a hallgatók sikeres munkaerőpiaci beilleszkedését.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás, alapfogalmak és összefüggések ismerete	Írásbeli vizsga	70%
	Elméleti ismeretek kontextusfüggő, adekvát használata, gyakorlati adaptálása	Házi dolgozat	30%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata. A másolás vagy különböző forrásokból való kompilálás (fel nem tüntetett forrásokból való használat, tartalmi összeállítás saját név alatt) maga után vonja a vizsgáról való kizárást, illetve a házi feladatok-referátumok semmisnek nyilvánítását. A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

Kitöltés időpontja:
2025.09.14.

Előadás felelőse:
Kiss Dénes

Szeminárium felelőse:
Kiss Dénes

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.09.29.

Intézetigazgató:
Nagy Róbert docens